

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XII. Quotuplex sit Raptus divinus, ac quæ sint ejus species.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

CAPUT XII.

*Quotuplex sit Raptus divinus, ac quae
sint eius species.*

Raptus a-
liu sif
intelle-
ctus, aliu
volunta-
tu.

Virtus
excessus in intellectu unus, & alter in affectu; unus in
natura, & alter in servore: Vnu in agitione, alter in
conditio-
nes de-
claran-
tes.

Raptus si in latiori significatione accipiatur, me-
ritio duplex distinguitur: alius intellectus, qui
provenit ex vehementi contemplatione, sive ex di-
viniluminis abundantijs; alius voluntatis, qui pro-
cedit ex maximo amoris vel exultationis fervore,
utrumque complexus est Bernardus cap. 49. in Cat-
ebi exponens illa ve: ba. Introduxit me Rex in cellam
vinaria, ait: Cum enim duo sint beata contemplationis

excessus, in intellectu unus, & alter in affectu; unus in
natura, & alter in servore: Vnu in agitione, alter in
conditio-
nes de-
claran-
tes.

Procedit igitur raptus ex lumine, quando divi-
na locis splendor in tantum anima irradiat, ut ad
capendum illum, & attendendum ad ea, quae sibi
revelantur, prae nimia aetate sensu functiones
deficiuntur: procedit praeceps raptus ex fervore, nam
amor, qui celeste Dion. ecclasis facit, cum vehementer
est anima extra se ponit, h.e. exinde modum communi-
cam, & congruum natura, scilicet, ut per tenaci-
tatem intelligibilia cognoscat, ita ut tunc, licet cor-
pus animare non desinet, per illud tamen exteriora
percipere, aut sensibus ut penitus omittit.

De luce quidem & cognitione, q[uod] datur intel-
lectui, inquit Richard. lib. 4. de contemplat. cap. 16.
Bilium autem quod a modo, qui ex divinis revelationis
summa cum faciliter & suadet haurient, quod
de intima veritate suavitate ardenter concupiscunt.
Cari ergo comedunt, sed charissimi bibunt, quia secu-
dum mensuram dilectionis dispensatur & modus mani-
festationis Eboracis autem in alienationem efficit:
& superne quidem revelationis influxus eos dunit atax,
qui charissimi sunt in membris excessum abducit. De am-
ore vero, & transformatione voluntatis dicit idem.
Auctor in Tractatu de gradibus violentiae
charitatis, exponens tertium gradum violente chari-
tate, sic inquit: Tertius itaq[ue] amoris gradus est, quan-
do mens bonitatis in illam raptum divini luminis aors-
sum, ita ut humana anima in hoc statu exteriori omni-
num oblitus penitus nesciat scriptum, toruq[ue] transiret
in DEVM suum, & faciat quod scriptum est; Etiam
psal. 67. non credent in habitaculo Domini uero Deum. In hoc
itaq[ue] statu competitur profundus, sicut carnarium
desideriorum turbas, & sit in celo silentium, quasi hora
dimidia. Et quidquid molestie inest, absorbet aglo-
ria. In hoc statu dum mens a scripta alienatur, dum in
illud divini Arcani secretarium raptus, dum ab illo
divini amoris in entro undique circumdat, intime
penetratur, usqueque inflammatur, se ipsam peni-
tus exire, divinum quemadmodum affectum induit, &
intelligibilis configurata, rotunda in altum glo-
riam transire. Hactenus Richardus.

Ad hos igitur geminos fontes, lucis in quam, &
amori, ferè omnes raptus & ecclasis species redu-
cuntur, raptus enim à luce, ecclasis ab amore om-
nino provenient; quamvis animam excedere, &
à sensibus alienari à tribus causis Richard. lib. 5. de
contemplat. cap. 5. usque ad 14. trahere originem
doctet, nempe hanc alienationem fieri, aut præ-
magnitudine deuotionis, aut præ magnitudine
admiracionis, id est, divina lucis irradiatione, aut

denique præ magnitudine exultationis, seu dele-
ctionis, & jucunditatis fieri tradat. Primum or-
nat affectum, id est, voluntatem. 2. Illuminat
intellectum; 3. Ad utrumque consequitur,

Tres re-
flosis
causa ad-
seruntur
& expo-
nuntur.

Oritur ergo ecclasis, ut doctrinam Richardi bre-
viter perstringamus ex magna devotione, quando
Anima tanto desideri coram, & divini amoris
igne succenditur, ut ad cetera similitudinem lique-
fiat, & quasi a proprio statu dimota, & insta fu-
mi attenuata ad superna confundatur. Cui devotio-
ni, & amori aliquando magnitudo lucis adjungi-
tur, aliquid solus devotionis affectus aliena-
tionem operatur.

Oritur deinde ex ingenti admiratione, quando
anima divino lumine irradiata, & summa pul-
chritudinis, & perfectionis divinae cognitione fu-
spensa, tam vehementi stupore concutitur, ut in
similitudinem fulgoris coruscans transcursum le-
ibus in summa eleverat; & haec quidem admira-
tio, & perfecta cognitio, inter dum anima non pre-
venta advenit, inter dum in eam in affectus amoris,
vel in profunda meditationem incumbens ē
irruit. Inter dum à lumine incipiens, in ardentissi-
mum fervorem definit. Tunc etiam homo ab ex-
terioribus sensibus alienatus, vel sensibus interioribus
utitur, cum scilicet imaginatio contemplationis
intellectus cooperatur, vel etiam à sensibus
interioribus abstrahitur, & solo in intellectu sine co-
operatione phantasie merè spiritualiter videt, &
amore illo voluntatis, qui hanc cognitionem se-
quitur, diligat.

Oritur tandem ex ineffabili exultatione, quando
anima interne suavitatis abundans postata,
imo & plenè inebriata, quid sit, & quid fuerit penitus
obliviscitur; & in alienationis excessum laetitia
nimicata transfertur. Haec autem jucunditas
supra modum letitia, & haec exultatio super omnem
senum nostrum jucunda, aut magnâ deuotione,
aut magnam admirationem supponit. Quia si ani-
ma sumum illud bonum, quod impense desiderabat,
aut affectu, aut intellectu non possideret, nequaquam tam ineffabiliter exultaret, nec sensu
alium præ admiratione deponeret. Haec
lumatim ex Richardo.

Raptus igitur divinus generatim acceptus has
duas locis & amoris, iam quam præcipuas sortitur
species, quarum singulae varijs sub gradu sive
intimas species complectuntur; & ut à raptu, prout à
luce dimanat, incipiunt dicturus postea de gradibus
ecclasis, qui ab amore, vel delectatione oriuntur.

Cum igitur raptus in potentia cognoscitiva sub-
jectetur, secundum varijs divinae illustrationis cō-
templandi gradus, potest etiam contingere raptus.
Sex autem sunt, ut eruditio docet Richard. contem-
plationis genera à se, inter se omnino divisa. Pri-
mum itaque est in imaginatione, & secundum so-
lam imaginationem. 2. est in imaginatione secundum rationem. 3. est in ratione secundum ima-
ginationem. 4. est in ratione, & secundum rationem.
5. est supra rationem, sed non præter ratio-
nem. 6. supra rationem, & videatur esse præter ra-
tionem. Duo itaque sunt in imaginatione, duo in
ratione, duo in intelligentia.

Primum in imaginatione, & secundum solam ima-
ginationem, tunc contingens, quando illa sive rerum
visibilium formam & imaginem consideramus; at-
tendentes corporalia ista, quæ corporeo sensu ins-
picimus, quam sit multa, quam magna, q. à pul-
chra, quam diversa, &c, & in illis Dei potentiam,
sapientiam, & beatitudinem venerando miramur, &

KK 3

tunc

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

Sex con-
templa-
tionis ge-
nera ad-
ducuntur
& decla-
rantur.

Aliæ divini Raptus species enumera-
tantur.

Tunc contemplatio in sola imaginatione versatur, quando nihil argumētando, quāritimus, vel ratione inveniendo investigamus, sed liberè mens nostra hoc illucque discarrit, quo eam horum spectaculorum admiratio rapit: quando verò prædicta, quæ imaginamur, eorum quāritimus rationem, & inventam in considerationem cùm admiratione adducimus, & speculanur mirantes, tunc secundum cōfurgit genus contemplationis, nempe in imaginatione secundum rationem, tertium vero genus est in ratione secundum imaginationem, quando per rerum visibilium similitudinem in rerum invisibilium speculatione sublevamur.

Quartum genus contemplationis est, quod in ratione, & secundum rationem formatur, quando sermo omnis imaginacionis officio solum illis animis intendit, que imaginatio non novit, sed potius que mens ex ratione colligit, ut cù per invisibilis nostra, que per experientiam novimus, vel per intelligentiam comprehendimus ex eorum consideratione in cœlestium bonorum contemplationem affurgimus. Hæc contemplatio ideo in ratione consistit, quia sensus sensibiliis, solis intelligibiliis intendit.

Quintum contemplationis genus est, quod est supra rationem, non tamen præter rationem: ut cù mens ex divina revelatione cognoscit, quod humana capacitas metas transcendit, ut sunt illa, que de divinitatis natura, & simplici DEI essentia credimus, quæ quamvis sint supra rationem, non tamen sunt præter rationem, quia ratio facile ei acquiescit. Sextum genus est, cù mens elevatur ad videnda ea, quæ sunt supra rationem, & videntur esse contra rationem, ut sunt mysterium SS. Trinitatis, & alia similia.

In omnibus igitur his contemplationum generibus, ut docet idem Richard, lib. 4. de contemplatione.

In his omnibus contemplatione-
mentem excedere, neque ullam est contemplationis genus,
quod non possit utroque modo mente (sicilicet
sobria, & ebria contingere, & quamvis in quatuor
primis quasi domesticum sit sine illa animi alienatione in contemplationem affurgere, in his tam
duobus novissimis, quasi familiare esse solet,
ut ipsa mens humana si plam excedens in sensu
alienationem transeat. Quam quidem doctrinam
exemplo Moysi, & Bæzelel confirmat, dicen-
tis: Quid autem hic omnia contemplationum genera pos-
simus per ecclesiasticum cerni, mystico Moysi exemplo tene-
mus. Quod verò sine ullo mentis excessu possunt in contemplationem adduci, ex typico illi Bæzelel opere
habemus. Ut enim Moyses arcam, & utrumque Cherubim ex divina revelatione videre potuisset, montem ascensit, nebulam subintravit. Ut autem Bæzelel mysticum illud opus operaretur, & intueretur, nec montem, nec nebulam quæsiisse, vel subrise legitur.

Ei inf: Moysi utique dictum est: Vide, ut omnia facias, sicut tibi in monte monstata sunt. Si ei in monte à Domino monstrata sunt omnia, ergo non solum Cherubim, sed etiam Arcam. Hoc est, quod superius iam dixi, quia ad quolibet contemplationum genus pertinenter possunt, Domino revelante, per mentis excessum videri. Sed ex Bæzelel opere nihilominus potest perpendi, quia qualibet horum absque ullo mentis excessu possunt, & solent in contemplationem adduci,

Ex quo obiter licet colligere in raptu sicut in contemplatione variis perfectionis reperi gradus, nam quo alior est cognitio, sive divinorum contemplatio, eo perfectior est raptus sive elevatio anima ad divinita percipienda.

S I conditionem & naturam raptus spectemus, non incongrue raptus dividii poterit in raptum in somnis, vel in vigilia contingentes; in somnis quidem anima etiam ad divina rapi, & elevar in raptum in somnis, quia cum de natura raptus sit intellectum prætermis connaturali cognoscendi modo, mediante imaginatione & sensu, ad objectum propositum percipiendum elevari, & in somnis cum ab hoc operandi modo sibi connaturali vi superioris naturæ elevar ad divina intelligentia, consequens fit etiam hominem dormientem rapi, & elevari. Et iuxta hanc sententiam omnes Prophætæ, qui in somnis divinas visiones habuerunt, eas in raptu accepisse jure dicuntur.

Alius est raptus in vigilia contingens, cum divinus Spiritus mentem hominis elevat, attentionem reddens ad ea, quæ vult revelare. Si autem DEUS animam rapiat ad visionem sive revelationem imaginariam, abstrahit eam, & separat ab ulla sensuum externorum; si verò raptus sit intellectualis, cum mens nostra divino illustrata spiritu, ad visionem, sive revelationem intellectualem sublimatur, tunc abstractio sit non solum ab ulla externorum sensuum, sed etiam ipsius phantasie. Quando verò mens assumitur ad divina essentia visionem, abstractio sit a sensibus, phantasia, & formis intelligibiliis, quia essentia divina per se ipsam videtur. Hæc omnia sequentibus verbis tradit: Augustinus lib. 12. super Genes. ad litter. cap. 26. his verbis: Cum rapiatur anima mea visa, quæ spiritu cervuntur, similia corporalibus, ita ut omnia à sensibus corporis avertatur amplius, quam in somno solet, sed minus, quam in morte: Nam divina admonitionis est, & advisor, ut se non corpora, sed visa corporum similia spiritu alter noverit cernere, sicutque in somnis videtur, etiam antequam evigilat, sciat. Ibi si etiam videntur futura, ita ut omnino futura nesciantur, quorum imagines presentes videntur, sive ipsa hominis mente divinitatis adiuta, sive aliquo, inter ipsa visa quid significant, exponente, sicut in Apocalypsi 1. 14. annis exponeatur, magna revelatione etiam si forte ignoret ille, cuius hoc demonstrantur, utrum ex corpore exierit, an adhuc sit in corpore; sed solum à sensibus corporis alienato ista videat; potest enim sic raptus id ignorare si ei & hoc non offendatur. Porro autem si quemadmodum raptus est à sensibus corporis, ut effet in istis similitudinibus corporum, que spiritu videntur: ita & ab ipsis rapiatur, ut in illam quasi regionem intellectualium, vel intelligibilius subelevator. Ibi sine illa corporis similitudine perspicua veritas cernitur, nullis opinionum falsorum nebulis obscuratur. Ibi virtutes anima non sunt operosa, ac laboriosa. Et infra: Ibi enim beata vita in fonte suo bibitur. Et icerum infra: Ibi videntur claritas Domini non per visionem significantem, sive spiritualem, sicut videt Esaias, vel Iohannes in Apocalypsi, sed per speciem, non per enigmata, quantum ea capere mens humana potest, secundum assumentis DEI gratiam. Vi os ad loquatur ei, quem dignum tali DEVS colloquio fecerit, non os corporis, sed mentis.

Ex his D. Augustini verbis colligit D. Thomas de veritate quest. 13. art. 2. ad 9. duplicitem esse raptum: unum, quo mens raptur a sensibus ad imaginariam visionem, sicut accidit Petro, Act. 10. & Jo-